

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

« » 2020 року

Розробник: кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри галузевої соціології Петренко-Лисак Алла Олександрівна

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. зав. кафедри галузевої соціології

(підпис)

(Безрукова О.А.)

Протокол № 8 від «28» 08 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТМОДЕРНІ ТЕОРІЇ
НОВОЇ МОБІЛЬНОСТІ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній ступінь бакалавр
освітня програма соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 202 /202
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Петренко-Лисак А.О.

Пролонговано: на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Червінська Т.Г.
(підпис)

1. Мета дисципліни – ознайомлення з теоріями постмодерну щодо мобільності, новітніми способами тлумачень та означень понять «переміщення» та «мобільність» в соціології, соціально-гуманітарних та суміжних науках, поглиблення знань про мобільність в соціологічній рефлексії та в означенні наукових перспектив використання новітніх концепцій просторових переміщень в соціологічній сфері.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати теорії простору та соціальної мобільності.*
2. *Вміти аналітично мислити.*
3. *Володіти навичками роботи з сучасною комп'ютерною та цифровою технікою.*

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна входить до вибіркового блоку «Соціологія урбанізації та глобалізації»; носить проблемний характер, сприяє формуванню в професійній свідомості майбутніх соціологів уявлень щодо проблематичності концепту «переміщення» в сучасній соціологічній теорії та практиці. Передбачається поглиблення набуття вмій працювати з сучасною науковою літературою, критичного опрацювання першоджерел, розвиток навичок аналізу, порівняння та оцінки методологічної спроможності концепцій постмодерну у вивченні явища та процесів мобільності в контексті процесів глобалізації та урбанізації.

4. Завдання (навчальні цілі) спрямовані на формування таких компетентностей як:

- СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій;
 СК15. Здатність аналізувати зміст і спрямованість соціальних процесів урбанізації та глобалізації та використовувати методи аналізу, порівняння й оцінки методологічної спроможності різних концепцій урбанізації та глобалізації

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та порогові критерії оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати зміст та сутність поняття «мобільність», основні теоретичні концепції постмодерну, що експлікують поняття мобільності; роль і значення сучасних досліджень мобільності в соціології, а також сутність та зміст образів мобільності та її соціального значення в контексті теорій урбанізації та глобалізації	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	контрольна робота: тест та розгорнуте есе; практичні завдання (кейси); реферат	35
2	Вміти працювати з сучасною науковою літературою, критично опрацювання першоджерела, використовувати методи аналізу, порівнювати та оцінювати методологічну спроможність різних концепцій та методологій вивчення мобільності в контексті процесів глобалізації та урбанізації	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	контрольна робота: тест та розгорнуте есе; практичні завдання (кейси); реферат	35
3	Організовувати та презентувати дослідницький проект	Самостійна робота, практичні заняття	презентація, колоквиум	20
4	Вести аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	Самостійна робота, практичні заняття, дослідницьке завдання	контрольна робота: тест та розгорнуте есе; практичні завдання (кейси)	10

6. Свідчення результату навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1	2	3	4
Програмні результати навчання (назва)				
РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.	+	+		
РН19. Здійснювати опис й осмислення соціальної, демографічної й економічної статистики та застосовувати методи оцінки, регулювання і прогнозування процесів урбанізації та глобалізації.		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:**

1. активна робота на практичних заняттях: РН1, РН2, РН4 – **22 бали** (12 мінімум);
2. виконання контрольних робіт: РН1, РН2, РН4 – **18 балів** (9 мінімум) (3 контрольні роботи по 6 максимальних або 3 мінімальних балів за кожною)
3. виконання та презентація результатів дослідницького завдання: РН3, РН4 – **20 балів** (15 мінімум).

- **підсумкове оцінювання:** письмовий іспит РН1, РН2 (білет містить два питання) – **40 балів**.
 Мінімумний бал успішного складання іспиту – **24 бали**.

- **умови допуску до підсумкового іспиту:** студент не допускається до іспиту, якщо за семестр він набрав менше ніж **36 балів**; такий студент допускається до іспиту за умови написання *реферативної роботи змістом та обсягом відповідним кількості неопрацьованих ним тем дисципліни*.

7.2 Організація оцінювання:

Практичні заняття оцінюються по факту проведення, бали накопичуються протягом семестру. Контрольні роботи виконуються на практичному занятті після вивчення тематичного блоку. Дослідницьке завдання виконується протягом семестру, презентується на двох останніх за графіком навчання практичних заняттях.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студентів
<i>1. Теорії повітряної мобільності.</i>				
1	Мобільність: нові дослідницькі горизонти	4	4	6
2	Поняття мінливості, плинності та потоків	4	4	6
Контрольна робота 1			2	4
<i>2. Людина мобільна.</i>				
3	Номадизм в епоху Постмодерну	4	2	4
4	Фріланс та теорія прекаріату	2	2	4
Контрольна робота 2			2	4
<i>3. Практики мобільності.</i>				
5	Теорія дрейфу Г. Дебора та ритманаліз А. Лефевра	2	2	4
6	Мобільності в міському просторі	2	2	4
Контрольна робота 3			2	4
<i>4. Сучасні комунікації та мобільність.</i>				
7	Соціологія мобільної телефонії	4	4	4
8	Інтернет та мобільні комунікації	4	4	4
Дослідницьке завдання			4	12
<i>Всього:</i>		<i>26</i>	<i>34</i>	<i>60</i>

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 26 год.

Практичні заняття – 34 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

а) основна:

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / пер. з англ. І. Андрушенка. – К.: Виддів «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 64-65, 70-73 (109 с.)
2. К мобільному обществу: утопии и реальность / Под. ред. Я.Н. Засурского. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2009. – С. 12-19, С. 45-50 (304 с.)
3. Урри Дж. Мобильности / пер. с англ. А. Лазарева. – М.: Практикс, 2012. – С. 159-302 (576 с.)
4. Урри Дж. Социология за пределами обществ: виды мобильности для XXI столетия / пер. с англ. Д. Кралечкина. – М.: Изд-вом ВШЭ, 2012. – С. 9-36, 269-304 (336 с.)

б) додаткова:

5. Аррі Дж., Денніс К. Після автомобілізму. – К.: Темпора, 2010. – С. 153-188 (254 с.)
6. Бауман З. От паломника к туристу // Социологический журнал. – 199. - №4. – URL: <http://www.socjournal.ru/article/198>
7. Бауман З. Текущая современность / пер. с англ. Ю. Асочакова. – СПб: Питер, 2008. – (240 с.) URL: https://platon.nct/load/knigi_po_filosofii/politologija/bauman_z_tekuchaja_sovremennost/21-1-0-2379
8. Бауман З. Плинные часы: життя в добу непевності / пер. з англ. А. Марчинського. – К.: Критика, 2013. – С. 7-12, 45-84 (176 с.)
9. Гілен П. Бормотание художественного множества. Глобальное искусство, политика и постфордизм. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2015. – С. 129-133, 232-255 (288 с.)

10. Гидденс А. Усклызающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / пер. с англ. – М.: Весь Мир, 2004. – С.20-29 (120 с.)
11. Дебор Г. Психогеография. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2017. – С. 97-110 (112 с.)
12. Кастельс М. Пространство потоков и мгновенное время // Власть коммуникации / пер. с англ. Н.Тылевич. – М.: Изд.дом ВШЭ, 2016. – С. 51-54.
13. Ло Дж. После метода: беспорядок и социальная наука / пер. с англ. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2015. – (352 с.)
14. Рейнгольд Г. Умная толпа: новая социальная революция / пер. с англ. А.Гарькавого. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2006. – (416 с.)
15. Стендинг Г. Прекариат: новый опасный класс. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2014. – С. 10-51 (328 с.)
16. Талей Н. Антикрикхкість. Про (не)вразливе у реальному житті / пер. з англ. М. Климчук. – К.: Наш Формат, 2018. – С. 9-16, 34-41 (400 с.)
17. Феррарис М. Ты где? Онтология мобильного телефона / Пер.с итал. К.Тименчик. – М.: Новое литературное обозрение, 2010. – С. 11-25 (352 с.)
18. Филиппов А. Мобильность и солидарность (Статья первая; Статья вторая) // Sociologia: наблюдения, опыты, перспективы. – М.: Владимир Даль, 2015. – С. 207-258.
19. Цукерман Н. Новые соединения. Цифровые космополиты в коммуникативную эпоху. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2015. – С. 277-303 (336 с.)
20. Lefebvre H. Rhythmanalysis: Space, Time and Everyday Life. – London, New York: Continuum, 2007. – (114 p.)

В) для поглибленого вивчення:

Статті лектора в рамках дисципліни:

21. Петренко-Лисак А.О. Кочівники сучасності: нові соціальні мобільності // Вісник Харківського національного університету. Серія: "Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи". – Вип. 28(948). – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 178-181.
22. Петренко-Лисак А.О. Мобільна телефонія в матриці міського життя // Соціологічні студії: наук.-практ. журн. / уклад. Л.Й. Кондратик, С.А. Сальнікова. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. – №1(8). – С. 69-73.
23. Петренко-Лисак А.О. Мобільна телефонія в системі сучасних комунікацій // Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління: Збірник наукових праць ДонДУУ. Т. XI. Вип. 178. Серія "Соціологія". – Д.: ДонДУУ, 2010. – С. 332-339.
24. Петренко-Лисак А.О. Мобільна телефонія як об'єкт соціологічного аналізу: досвід емпіричних соціологічних досліджень // Вісник Харківського національного університету. Серія: "Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи". – № 1045. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – С. 134-138.
25. Петренко-Лисак А.О. Мобільна телефонія як фактор соціальних трансформацій в глобальному просторово-часовому вимірі // Вісник ОНУ. Серія «Соціологія і політичні науки». – Том 18. Випуск 2(18). Частина I. – Одеса: «Астропринт», 2013. – С. 391-397.
26. Петренко-Лисак А.О. Соціологічний аспект аналізу мобільної телефонії // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Випуск 16. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – С. 538-541.
27. Петренко-Лисак А.О. Мобільні комунікації у транзитному просторі метрополітену: соціологічний нарис // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». – Вип. 39. – Х., 2017. – С. 239-243.
28. Петренко-Лисак А.А. Мобильный урбанизм в транзит(ив)ных местах городского ландшафта // Лабиринт. Журнал социально-гуманитарных исследований. Сетевое научное издание. Специальный выпуск. Тема номера: Микроурбанизм. – № 5. – 2016. – С.17-24. – URL: <http://http://journal-labirint.com/wp-content/uploads/2016/12/Petrenko-Lysak.pdf>

29. Петренко-Лисак А.О. Суспільство мобільно-портативних технологій // Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Вип. 57. – Запоріжжя, 2013. – С. 126-133.
30. Петренко-Лисак А.О. Теоретико-методологічний аналіз соціальних рухливостей: флешмобу, буккросінгу та паркуру // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. – К.: Фенікс, 2011. – Вип. 12. – С. 36-42.
31. Петренко-Лисак А.О. Теорії мобілізму як концептуальна основа досліджень мобільної телефонії // Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. – Випуск 7 (18). – К., ІС НАНУ, 2015. – С. 521-533.
32. Петренко-Лисак А.О. Homo mobilis: соціальний суб'єкт сучасності // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Випуск 17. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 359-362.